Maar toch, zoo gaan niet *alle* nachten voorbij, en aldus stil in rustigen slaap te mogen verzinken, is lang niet ieders deel.

We spreken nu nog niet over wie *moet* opblijven voor zijn levenstaak. De schildwacht mag, omdat de nacht ingaat, zijn post niet verlaten. Een stad zonder nachtpolitie zou een dorado voor dieven en inbrekers zijn. Bij het gas moet ook in den nacht gewaakt. In onze hospitalen moet ook des nachts de wacht worden betrokken. En ook in het particuliere gezin waakt de zorgzame moeder bij het ziekbed van haar geveling. Men weet, wat strijd nog steeds gevoerd wordt, om aan wie in de bakkerij slooft en zwoegt, zijn nachtrust te verzekeren. Zoo is er schier op elk terrein een worsteling aangegaan tusschen ons drukke leven, dat om nachtdienst tot zelfs bij de telegraaf en op nachttreinen roept, en den eisch om nachtrust, die steeds luider begint te weerklinken. En dit geldt dan nog slechts het gewone leven, geheel afgezien nog van de inbreuk op deze nachtrust, die leed en ongeval met zich brengt.

Job, de lijder der oudheid, heett in al zijn pijnlijkheid ook *dit lijden van den nacht* gekend, en het is uit zoo diepe zielservaring dat hij 't Elifas den Themaniet ten bescheid gaf, hoe zijn nachten hem steeds meer „*nachten der moeite*" werden. „Nachten der moeite" drukt zoo scherp en sterk het omgekeerde van de levensorde uit. Naar de levensorde die God voor ons insteide, is de *dag* voor de moeite, en de *nacht* om uit die vermoeidheid, door rust, weer op volle kracht te komen. Doch wordt 't nu na een dag van bange vermoeienis nog een „nacht der moeite" er overheen, dan wordt de orde omgekeerd, de levenskracht uitgeput, de geest in ons verward, en voegt zich een stuk historie aan ons leven toe van zielskracht ontzenuwenden en ons verterenden weedom.

Als 't zenuwleven overspannen raakt, krankheid 't evenwicht in ons gestel breekt, bloedzandrang naar 't hoofd ons overspant, en we, hoe we ook woelen en ons omwentelen, den slaap maar niet vatten kunnen, dan overkomt ons tweeërlei steeds tegelijk. We missen dan vooreerst den nieuwen toevoer van kracht dien alleen de ruste van den slaap ons brengen kan, en ten andere verspillen we in onze slapeloosheid geheel noodeloos nog een zeer aanmerkelijk deel van de kleine kracht die ons resite. Bij ernstige krankheid is 't daarom altoos de eerste vraag: hoe is de nacht geweest? Luidt dan 't antwoord gunstig, dan is er weer hope, maar ook, was de nacht slecht, dan voelt ge terstond dat de toestand weer verergerde.

Toch is krankheid of zenuwspanning niet 't eenige dat ons den slaap rooft. Ook de spanning van de taak die ons des morgens wacht, kan den slaap van onze oogen weren. Een veldheer die vroeg in den morgen een beslissenden veldslag moet leveren, zal bijna altoos den geheelen nacht wakker liggen, en zelfs nauwelijks uit zijn kleeren komen. En zoo kan 't, zij 't al op mindere schaal, zelfs den jongen man overkomen, die den volgenden dag zijn examen heeft af te leggen, of den redenaar die voor 't volk of in 's lands raadszaal moet optreden, en zijn moede hoofd maar niet ontlasten kan. De dag die aanstaande is, werkt dan op den nacht die voorafgaat, te sterk in, en lang niet zelden is op den dag de volvoering van de levenstaak mislukt, juist doordat de nacht in te groote spanning doorworsteld was. Verreweg de meeste kinderen der menschen weten daar niet van af. Op heel het platteland zijn 't meestal nachten der verkwikking, om de nachten der moeite aan de groote steden over te laten. Maar voorts is ook de aard van onze levenstaak van zoo overwegenden invloed op onze nachtrust. Hoe hooger de taak, des te onrustiger zijn onze nachten, en de groote massa vormt er zich geen denkbeeld van, hoe vreemd de historie van den nacht te staan komt voor wie geroepen is bij 't krankbed of in gewichtige landszaken de verantwoordelijkheid op zichte nemen.

Toch is ook hier een keerzijde. Een nacht met halven slaap, maar met een verrijkt innerlijk bezig zijn, kan ons wel vermoeien, doch geeft anderzijds toch ook weer zoo geheel eenige winste. De psalmist zoug van dat wakkerliggen zoo roerend schoon:

Wanneer ik op mijn legerstee,
Aan U gedenk in stille nachten,
Dan peinst mijn ziel met al haar krachten,
Hoe Gij voor heen in angst en wee,
Als mij de vijand wild' omringen
Mij vaardig zijt ter hulp geweest!
Dies zal ik nu ook onbevreesd,
In schaduw van uw vleugelen zingen.

Lezing van het Evangelie toont 't ons dan ook telkens weer, hoe rijk de beteekenis was, die de nacht voor Jezus had. „Als het nu diep in den nacht was, zoo verhaalt Markus ons, opgestaan zijnde, ging Jezus uit en ging heen in een woeste plaats, en bad aldaar". Een andermaal verhaalt Lukas ons, dat Jezus heel „den nacht overbleef in 't gebed". Zelfs van de laatste dagen zijns levens lezen we: „Des daags nu was Jezus leerende in den tempel, maar des nachts ging hij uit en vernachtte op den Olijfberg". Nicodemus werd des nachts door Jezus ontvangen. En toen Jezus aan den vooravond van zijn sterven naar Gethsemane uitging, en Judas komst op til was, voegde Johannes er zoo uitdrukkelijk bij: *En het was nacht.*

En al droeg dit alles nu bij Jezus een geheel eenig karakter, toch toont heel de Schrift ons, hoe ook de helden in 't geloof die God vreesden, een eigen leven in den nacht kenden, waar juist de sterkte van het geloof in aanwies. „Bij nacht, zoo zong David het uit, onderwijzen mij mijn nieren". Een andermaal betuigt de psalmist: „In den nacht overleide ik in mijn hart". In den zinrijken 139en Psalm betuigt David: „Als ik zeide, de duisternisse zal mij immers bedekken, dan is de nacht een licht om mij". In Jesaia 26 jubelt al Gods volk: „Met mijn ziel heb ik u begeerd in den nacht, ook zal ik met mijn geest die in mijn binnenste is, u vroeg zoeken." Het is voor de vromen in hun nachten altoos van twee kanten tegelijk. Eenerzijds jubelen ze, dat „God hun psalmen geeft in den nacht", maar ook anderzijds dat 't hun in 't nachtelijk uur zoo bange kan zijn, dat ze den ganschen nacht „hun legerstee in hun tranen zwemmen doen".

De nacht is zoo wonderbaar.

In den donkeren nacht woelt 't demonische. Denk slechts aan Gethsemane. Denk maar aan zoo menige samenzwering die in den nacht volbongen is. Vraag u maar af, wat misdaad en gruwel in den nacht zich saamtrekt. En niet minder, wat sonde van zinlijkheid en zelfwegwerping ons menschelijk leven in de ure van den nacht, vooral in onze groote steden, onteert.

Satan mint den nacht.

Maar van Gods zijde wringt en werkt juist in het nachtelijk uur kracht des Geestes tegen dat zondig drijven in. In het nachtlijk uur zijn de discipelen aan Jezus geërgerd, maar ook in 't nachtlijk uur sterkte Jezus door 't gebed de kracht, die ons voor eeuwig redden zou.

Het stuk wereldhistorie dat eens bij Golgotha, en sinds in het leven der geloofshelden en heldinnen, bijzonderlijk in het nachtelijk uur is afgespeeld, wint 't zelfs in belangrijkheid van wat de dag bij 't licht der zon ons gebracht heeft.

Het was in den nacht dat de heirscharen Gods 't „Ere zij God in de hoogste hemelen!" uitzongen in Efratha's velden. Meer nog in den nacht dan bij 't licht van den dag hebben de mannen Gods hun heilige gezichten gezien.

En ook nu nog blijft 't als van ouds.

De nacht die rust zou brengen, brengt maar al te vaak vermoeienis en lijden des geestes, maar klaag daarom niet over elken nacht die slapeloos verliep.

Rijk van God geregende mannen en vrouwen hebben zoo telkens betuigd, dat ze juist voor hun slapelooze nachten God soms danken konden, en dat ze om niets die heerlijke nachten hadden willen missen.

DR. A. K.

Amsterdam, 11 April 1913.

Het Congres voor Evangelisatie, deze week te Amsterdam gehouden, mag in elk opzicht wel geslaagd heeten. De opkomst ging de verwachting verre te boven. Er heerschte opgewektheid en geestdrift. De inleiders van de verschillende onderwerpen toonden op de hoogte te zijn van de te behandelen stof en gaven menig kostelijk referaat. De discussie droeg een ernstig en broederlijk karakter ook waar op enkele punten verschil van inzicht bleek. Menige uitnemende practische raad werd in de afdeelingsvergaderingen gegeven.

Het is te hopen, dat het Comité, waarvan het congres uitging, zorg zal dragen, dat de acta in goedverzorgden vorm worden uitgegeven, evenals bij het Sociaal Congres, en daardoor aan de Kerken een handleiding zal worden geboden voor den arbeid der Evangelisatie.

Als eerste proeve is dit congres metterdaad uitnemend geslaagd.

Kerk of Kerkenordening.

De *Waarheidsvriend*, die notitie nam van onze opmerking, of het niet beter is te spreken van de Gereformeerde Kerken in Nederland, dan van de Gereformeerde Kerk, stemt toe, dat onze vaderen niet bang waren om van Kerken in het meervoud te spreken, maar vraagt of in het door haar bedoelde verband (ze sprak over de Kerkenordening) het gebruik van het meervoud toch niet foutief zou geweest zijn. Immers, gelijk uit de Fransche en Latijnsche vertaling blijkt (ordre de l'Eglise en ordo Ecclesiae), is het woord *Kerken* of *Kerke* in Kerkenordening geen meervoud maar enkelvoud.

De juistheid dezer opmerking geven we voetstoots toe, in zooverre het de verklaring betreft van de uitdrukking Kerkenordening. Evenals in Kerkenraad is in Kerkenordening het woord *Kerken* geen meervoudsvorm, maar een thans verouderde genitiefvorm van het enkelvoud. Zooals Kerkenraad is de raad der Kerk, zoo is Kerkenordening de orde van (of voor) de Kerk. Alleen de conclusie, die de *Waarheidsvriend* hieruit trekken wil, alsof het woord Kerk (enkelvoud) hier dus zou doelen op de gezamenlijke Kerken, die in één kerkverband leven, is onjuist. Het best kan dit wel blijken, wanneer men het woord *Kerkenordening* vergelijkt met het woord *gemeentewet*; omdat gemeente hier enkelvoud is, zal toch wel niemand beweren, dat er maar één gemeente is in Nederland, bestaande uit plaatselijke afdeelingen; ieder voelt, dat gemeentewet zeggen wil, de wet, die gegeven is voor *elke plaatselijke gemeente*. De genitiefvorm duidt in zulke gevallen de soort aan. En zoo is het ook hier. Kerkeordening wil niet anders zeggen, dan de orde, die voor elke plaatselijke Kerk heeft te gelden. Ook de inhoud van de Kerkeordening zelf toont dit aan, want de Kerkeordening begint niet met algemeene bepalingen over het bestuur der Kerk (in algemeenen zin) te geven, maar handelt over de plaatselijke Kerk, haar ambten enz. Het is dus de orde, die de gezamenlijke Kerken in hare Synode, voor elke Kerk hebben vastgesteld en waarnaar elke Kerk heeft te leven. Dat het foutief zou wezen, in verband met het woord Kerkeordening van *Kerken* te spreken, kunnen we derhalve niet toegeven; eer omgekeerd blijkt uit het woord Kerkeordening juist, dat onze vaderen altoos uitgingen van de *plaatselijhe Kerk*.

Ouders of getuigen?

X.

Is het dus tot meerderen waarborg van de Christelijke opvoeding van het te doopen kind niet alleen geoorloofd, maar zelfs gewenscht, dat de ouders van het kind mede de doopvragen beantwoorden, zoo zou hiertegen alleen dan ernstig bezwaar kunnen worden ingebracht, wanneer deze doopvragen zelf iets inhielden, waarop deze ouders niet antwoorden konden zonder aan de waarheid te kort te doen. Elke leugen in het heilige moet vermeden worden, en wanneer de openlijke declaratie, dat de ouders met de doopvragen van ons formulier instemden, een leugen zou zijn, dan zouden niet alleen de ouders die verklaring niet mogen afleggen, maar ook de Kerkeraad niet mogen toelaten, dat de ouders deze vragen beantwoordden. Niet alleen wie zelf liegt, maar ook wie een leugen toelaat en uitlokt, staat schuldig voor het aangezicht des Heeren. En al kan de Kerkeraad natuurlijk niet over de innerlijke waarheid of onwaarheid van iemands verklaring oordeelen, zoodat de verantwoordelijkheid van die verklaring altoos voor rekening blijft van hem, die haar heeft afgelegd, toch zou de Kerkeraad, wetende, dat die verklaring een leugen was en moest zijn, zulk een verklaring niet mogen vragen, zonder mede aan de zonde van onwaarheid zich schuldig te maken. De vraag is dus niet, of de ouders, die deze doopvragen beantwoorden, dit altoos in oprechtheid doen, maar of de eigenaardige positie, waarin ze verkeeren, doordat ze nog geen belijdenis hebben afgelegd, maakt, dat ze deze doopvragen zonder aan de waarheid te kort te doen, niet beantwoorden kunnen. Zoo wordt het gesteld door degenen, die aan deze ouders het beantwoorden dezer doopvragen verbieden willen, en dit moet dus onderzocht worden.

Leest men nu de doopvragen zelf na en onderzoekt men, of deze doopvragen dan metterdaad iets inhouden, wat zonder schending der waarheid door deze ouders niet beantwoord kan worden, dan blijkt reeds terstond, dat hiervan althans bij de eerste en laatste doopvraag geen sprake kan wezen. Beide deze doopvragen raken toch niet den subjectieven toestand van den vader, maar raken het *kind*, dat gedoopt zal worden. De eerste doopvraag, die niet anders dan een korte resumptie is van hetgeen in het voorafgaande formulier over den kinderdoop geleerd is, geeft den grond aan, waarop de doop berust. Zij luidt daarom: „hoewel onze kinderen in zonde ontvangen en geboren zijn, en daarom aan allerhande ellende, ja aan de verdoemenis zelve onderworpen zijn, of gij niet bekent, dat ze in Christus geheiligd zijn en daarom als lidmaten zijner gemeente behooren gedoopt te wezen?" De Kerk stelt deze vraag voorop, omdat ze er prijs op stelt, dat de ouders openlijk zullen betuigen, waarom ze den doop voor hun kind zoeken en met welk recht zij dien doop vragen. Het moet blijken, dat dit niet geschiedt uit superstitie of bijgeloof, maar eveamin uit sleur of gewoonte. In ons oudste doopformulier, door à Lasco opgesteld, was deze eerste vraag in tweeën gesplitst en kwam deze bedoeling misschien nog beter uit. De eerste vraag luidde: „verklaart ge, dat deze kinderen, welke gij ten doop aanbiedt, ook zijn het zaad van deze onze Kerk, opdat ze door onzen dienst hier wettig gedoopt mogen worden?" Daarop volgde dan de tweede vraag: „bekent ge ook, dat deze onze leer, die gij aangaande den doop en zijn verborgenheden gehoord hebt, waarachtig is en dat onze kinderen wel van nature (gelijk wij allen) kinderen des toorns en des doods zijn, maar dat ze nu met ons in het Goddelijke verbond om Christus wille begrepen zijn, en daarom met het door Christus ingestelde zegel van de aanneming zijner gerechtigheid, ik bedoel met den Doop, gewisselijk behooren verzegeld te worden?" Waarom de ouders op deze vraag, ook al hebben ze zelf nog geen belijdenis des geloofs afgelegd, niet in oprechtheid ja kunnen antwoorden, is niet wel in te zien. Indien ze niet geloofden, dat hun kinderen, die in zichzelf verdoemelijk zijn, in Christus geheiligd en daarom lidmaten zijn van Christus gemeente, dan zouden ze hun kind niet ten doop mogen aanbieden. Heel het recht van den kinderdoop berust toch naar Gereformeerde opvatting daarop, dat de kinderen der gelooVigen in Christus geheiligd en lidmaten van zijn gemeente zijn. Een van tweeën dus: of deze kinderen behooren niet tot het semen Ecclesiae, tot het zaad der Kerk, en zijn niet in Christus geheiligd, maar dan kunnen ze ook niet gedoopt worden. Of wel, trots de zonde der ouders mag de Kerk deze kinderen nog wel tot het zaad des verbonds rekenen en hun den doop schenken, maar dan kan er ook geen onwaarheid in liggen, dat de ouders van dit kind dit feit belijden en erkennen.

En evenmin als de eerste doopvraag moeilijkheid oplevert, doet dit ook de derde doopvraag, die de opvoeding van het te doopen kind raakt. Deze vraag behelst de belofte, dat de vader zijn kind, wanneer het tot zijn verstand zal gekomen zijn, in de voorzeide leer naar zijn vermogen zal onderwijzen of doen en helpen onderwijzen. Waarom deze vraag bij den doop gesteld wordt, is reeds vroeger aangewezen. Ze komt alleen in de Gereformeerde doopformulieren voor en is typisch voor de Gereformeerde doopsbeschouwing. De doop is geen magisch middel om de bovennatuurlijke genade in het hart van het kind uit te storten, maar is het zegel van de inlijving van het kind in de gemeente van Christus en mag alleen dan worden bedlend, wanneer er zekerheid bestaat, dat het kind, grooter geworden, in de Christelijke religie zal worden opgevoed. Dat is het echt-Gereformeerde standpunt, dat in deze derde doopvraag tot uiting komt. Nu is het zeker waar, dat deze belofte wanneer ze wordt afgelegd door ouders, die nog geen belijdenis des geloofs hebben gedaan, aan de Kerk geen genoegzamen waarborg biedt, en zij daarom eischen moet, dat naast de ouders in dit geval ook getuigen moeten optreden, maar op zichzelf ligt in de beantwoording van deze vraag door de ouders daarom nog geen onwaarheid opgesloten. Oawaar zou dit antwoord alleen dan zijn, wanneer de ouders niet van zins waren het kind een Christelijke opvoeding te geven, maar in dat geval zou de doop zeker niet bediend mogen worden. Want de belofte van den getuige, dat hij voor deze Christelijke opvoeding zal zorgen, kan alleen daarop steunen, dat de ouders zelf zich bereid verklaard hebben tot die Christelijke opvoeding mede te werken. Hebben de ouders die verklaring vooraf aan den getuige afgelegd, waarom zou het dan ongeoorloofd wezen, dat ze deze verklaring ook openlijk voor de ooren der geheele gemeente herhaalden?

Alleen de beantwoording van de tweede doopvraag levert voor zulke ouders eenige moeilijkheid op, omdat deze vraag nu niet geldt den staat of de opvoeding van hun kind, maar hun zelf. Gevraagd wordt toch: of zij de leer, die in het Oude en Nieuwe Testament en in de Artikelen des Christelijken geloofs begrepen is en in de Christelijke Kerk alhier geleerd wordt, niet bekennen de waarachtige en volkomene leer der zaligheid te wezen? Deze tweede doopvraag, die in de oudste liturgie onzer Kerken ontbreekt, is door Datheen ontleend aan het doopformulier van Calvijn en staat in het nauwste verband met de gewoonte, die reeds in de oudste Christelijke Kerk voorkwam, om bij den Doop instemming te vragen met de Apostolische Geloofsbelijdenis. Wie gelooft zal hebben en gedoopt zal zijn, zal zalig worden, was de regel door Christus voor den doopgegeven, en geen volwassene mocht daarom gedoopt worden zonder vooraf zijn geloof voor de gemeente te hebben beleden. Met den kinderdoop kwam men echter in moeilijkheid, omdat de kinderen natuurlijk hun instemming met de Geloofsbelijdenis der Kerk nog niet konden betuigen, en, gelijk we later zullen aantoonen, is het juist daarom, dat men bij den doop dezer kinderen sponsores of getuigen deed optreden, die *uit naam van het kind* deze geloofsbelijdenis aflegden, gelijk dit nog in de Roomsche en Lutherscbe Kerk gebruikelijk is.

Zulk een geloofsbelijdenis *uit naam van den doopeling* door ouders of getuigen afgelegd is op zich zelf niet ondenkbaar. Wanneer een volwassene, die stom is, gedoopt wil worden kan hij zeer goed een ander last geven die geloofsbelijdenis uit zijn naam uit te spreken, gelijk dat in de oude Christelijke Kerk dan ook metterdaad gewoonte was. Maar natuurlijk is dit onmogelijk bij een klein kind, dat nog geen bewustzijn bezit, en derhalve ook met de geloofsbelijdenis der Kerk niet instemmen kan. Heel deze ceremonie bij de Roomsche en Lutherscbe Kerk, waar de vader of getuige uit naam van het kind antwoordt op de doopvragen is daarom innerlijk onwaar en de Gereformeerde Kerken hebben deswege volkomen terecht dit gebruik afgeschaft. Wel vragen ook zij bij den doop instemming met de geloofsbelijdenis der Kerk aan de ouders of getuigen, maar deze geloofsbelijdenis wordt door hen afgelegd niet uit naam van het te doopen kind, maar *uit hun eigen naam*. En dit geschiedt niet, omdat bij den doop het geloof der ouders in de plaats zou treden van het geloof der kinderen, gelijk wel door sommigen beweerd wordt, maar omdat de Kerk geen andere kinderen doopen mag dan de kinderen *der gelooVigen*, omdat alleen voor deze kinderen de belofte des Verbonds is geschonken, waarvan de doop het zegel is. Om zich te vergewissen, dat de Kerk metterdaad te doen heeft met een kind des Verbonds, wordt daarom naar het geloof der ouders onderzoek gedaan. Hier komt in de tweede plaats bij, dat de Kerk om de zekerheid te hebben, dat het te doopen kind in de „voorzeide leer" zal worden opgevoed, vooraf instemming met deze leer der Kerk van de ouders (of van de getuigen, die waarborg voor deze Christelijke opvoeding geven) vragen moet. Indien deze instemming met de leer der Kerk ontbrak, zou de daarop volgende belofte geen zin hebben. Wie toch vijandig tegenover de leer der Kerk staat, kan niet beloven zijn kinderen in de leer dier Kerk te zullen opvoeden. Alleen in den laatstbedoelden zin wordt de tweede doopvraag derhalve ook aan de *getuigen* gesteld, gelijk onze vaderen er ook altoos op hebben aangedrongen, dat de ouders geen andere getuigen bij den doop zouden laten optreden, dan die met de leer der Kerk instemden. Nu is het zeker waar, dat het beantwoorden van deze tweede doopvraag door ouders, die nog geen geloofsbelijdenis hebben afgelegd omdat ze bijv. zichzelf nog niet waardig achten om ter Avondmaal te gaan, moeilijkheid oplevert. Zelfs mag men zich hier niet behelpen met de uitvlucht, dat in deze tweede doopvraag alleen gevraagd wordt naar een bloot verstandelijk aannemen van de Belijdenis der Kerk, zonder dat het hart er mede instemt, terwijl bij de belijdenis des geloofs voor het Avondmaal het geloof des harten zou vereischt worden. Zulk een scheiding tusschen Doop en Avondmaal mag niet gemaakt worden. Beide zijn Sacramenten van een en hetzelfde Genadeverbond, en men staat als gelooVige bij den doop van zijn kind in geen andere qualiteit, dan die wanneer men zelf deelneemt aan den heiligen Disch. De vraag zelf wijst dit ook uit. Er wordt niet gevraagd of men de belijdenis der Kerk voor waar houdt *met zijn verstand*, maar of men *bekent*, d.w.z. belijdt en van harte gelooft, dat deze leer de waarachtige en volkomene leer der zaligheid is, en wie dat in waarheid bekennen kan, die is een gelooVige. Het is daarom zeker niet consequent, wanneer men bij het Avondmaal weigert deze belijdenis des geloofs af te leggen, maar daarentegen wel bereid is dit geloof te belijden bij den doop van zijn kind. Maar die inconsequentie behoeft daarom nog niet altoos een innerlijke *onwaarheid* te wezen. Gelijk we toch vroeger reeds hebben opgemerkt, komt het niet-afleggen van de belijdenis des geloofs voor het Avondmaal in vele gevallen daarult voort, dat men de beteekenis van dit belijdenis doen niet goed verstaat, het toetreden ten Avondmaal beschouwt als een bijzondere geloofsdaad, waarvoor de volle verzekerdheid des geloofs noodig is, en daarom huiverig is tot deze geloofsbelijdenis over te gaan. Maar juist daarom is het zeer goed denkbaar, dat zoo iemand, wanneer hij bij den doop zijn instemming met de leer der Kerk betuigt, dit toch niet geveinsdelijk, maar wel degelijk oprecht en eerlijk doet. En zeker ligt het niet op den weg van den Kerkeraad om zoo iemand dan te verbieden deze geloofsbelijdenis bij den doop af te leggen. Daartoe is de Kerkeraad nooit geroepen, want hij heeft bij alle leden der gemeente veeleer aan te dringen op het openbaar belijden van zijn geloof, dan dit op eenigerlei manier tegen te gaan. Wat de Kerkeraad alleen doen kan, is zulke personen niet ernst wijzen op de inconsequentie van hun handelwijze. Zelfs behoort de Kerkeraad dat niet alleen te doen in private gesprekken en vermaningen, maar zou de gelegenheid daarvoor in de eerste plaats bij den doop in het publiek moeten geboden worden. Wanneer de ouders verlangden zelf bij den doop van hun kind te staan en met de getuigen te antwoorden op de doopvragen, zou de Dienaar van het Woord hen openlijk van den kansel moeten vermanen en zeggen: indien gij, o ouders, thans openlijk bij den doop van uw kind verklaart te gelooven, dat de leer der Heilige Schrift de waarachtige en volkomene leer der zaligheid is en dat gij met die leer van harte instemt en daarin uw kinderen wilt onderwijzen, voelt ge dan niet, hoe zondig het is, dat ge weigert die geloofsbelijdenis af te leggen voor het Avondmaal, en hoe ge daarmede uw eigen handelwijze veroordeelt. Zulk een vermaning zou zeker niet nalaten indruk te maken niet alleen op die ouders, maar op heel de gemeente, en beter dan iets anders het middel kunnen zijn om het kwaad van het uitstellen der geloofsbelijdenis te bestrijden en tegen te gaan.

Aangezien in deze doopvragen, hoe nauwkeurig men ze ook bezien wil, dus niets voorkomt, waarop deze ouders geen ja zouden kunnen antwoorden, behoeft er dus ook geen bezwaar te zijn om aan die ouders, die dit verlangen, de beantwoording dezer doopvragen toe te staan. En in elk geval is het veel beter aan dit verlangen der ouders toe te geven, dan, zooals men dat wel heeft voorgesteld, in zulke gevallen de doopvragen te wijzigen en ze zoo in te kleeden, dat deze ouders daardoor een soort van legale positie in de Kerk zouden krijgen. Vooreerst toch heeft geen enkele particuliere Kerk het recht om de liturgische formulieren te wijzigen of naast de bestaande formulieren andere op te stellen voor eigen gebruik. Evenals onze Confessie en onze Kerkenorde is ook onze Liturgie gemeen goed van *al* onze Kerken. De regeling van den eeredienst is juist daarom in de Liturgische formulieren vastgelegd, omdat er onder de Kerken, tot eenzelfde kerkengroep behoorende, op dit punt eenparigheid behoort te wezen. Het zou daarom een zeer bedenkelijk verschijnsel wezen, wanneer een Kerkeraad eigenmachtig de doopvragen veranderen ging voor bepaalde gevallen, want daarmede zou de deur geopend worden voor allerlei willekeur. Straks zou een andere Kerkeraad, die met den dogmatischen inhoud van de doopvragen het niet eens is, dan ook de woorden: „in Christus geheiligd", weg kunnen laten. Reeds daarom kunnen we uit een formeel kerkrechtelijk oogpunt dezen weg niet goedkeuren. Maar nog veel ernstiger is ons tweede bezwaar, dat door de invoering van zulk een afzonderlijk formulier een onwettige toestand gesanctioneerd zou worden. Hetzelfde euvel, waaraan men in Amerika mank gaat, waar men tal van gemeenten heeft met een zeer kleine groep van communicanten en Avondmaalsgangers, en daarnaast een groot aantal „doopleden", die allerlei rechten bezitten en officieel als zoodanig erkend worden, — zou daardoor in onze Kerken worden overgebracht. Juist om het kerkbegrip zuiver te houden, mag de Kerk zulke toestanden, ook waar ze practisch voorkomen, toch nooit ijken. Ze mag zulke leden, die nog geen belijdenis des geloofs hebben afgelegd, geduldig een tijdlang dragen; ze mag rekening houden met historisch geworden toestanden en ingeroeste begrippen, die ten gevolge van een verkeerde prediking in de gemeente zijn binnengeslopen; maar ze mag nooit den indruk geven, alsof zulke „doopleden" een normale positie hebben in de Kerk. En dat zou juist geschieden wanneer men voor hen een afzonderlijk stel doopvragen ging invoeren. Natuurlijk bedoelt men dit niet, en wil men alleen tegemoet komen aan practische bezwaren; maar de ervaring leert, dat zulke uitzonderingsmaatregelen straks een gewoonte worden en het kwaad dan niet meer te verhelpen is. Juist de praktische bezwaren, die ontstaan, wanneer de leden der Kerk zich niet onderwerpen aan de ordinantiën van Gods Woord, moeten mede dienen, om hen tot gehoorzaamheid aan Gods Woord terug te leiden. Neemt men die praktische bezwaren weg, dan bestendigt en sterkt men het kwaad, waartegen men opkomen wil.

DR. H. H. K.

Tegstafel.

1. TIMOTHEUS. Geïllustreerd Weekblad. Hoofdredactie J. N. VOORHOEVE. Uitgevers La Rivière en Voorhoeve, Zwolle.

Op deze christelijke periodiek, die ook als Maandaflevering loopt, vestig ik hier gaarne weer eens de aandacht.

Ook door de Aflevering van deze week, de 27ste van den 18en jaargang, wordt het weer duidelijk waarom TIMOTHEUS in vele christelijke gezinnen een zoo geliefd familieblad is.

In het BIJBLAD dat, als naar gewoonte, als omslag dienst doet, wordt, in de rubriek: „Geschiedenis van den dag", ditmaal van den val van ADRIANOPEL verhaald. Verder houdt daar de Redactie, in de rubriek: „briefwisseling", voeling met de lezers en vindt men er o.m. het navrant verhaal van de ramp, die onlangs Noord-Amerika trof in storm en overstrooming.

In het HOOFDBLAD, schetst J. N. V(oorhoeve) in de rubriek: „Nieuw-Testamentische Vrouwenfiguren" op keurige en stichtelijke wijze ditmaal DE SAMARITAANSCHE; zet P. BROUWER van SNEEK voort zijn leerzaamwaardige en in dit gedenkjaar zeer passende LOVEILE: GEKNECHT—BEVRIJD! Een verhaal uit het jaar der verlossing. (1813); en wordt uit „Bloemen uit den hof van Opvoeding en Ervaring" van den ervaren paedagoog P. J. KLOPPERS, het kostelijke stukje: VERSTROOIING, overgenomen, kostelijk omdat het o.m. op het euvel der uitbuitigheid van den zich, op alle terreinen des levens bewegenden christelijken huisvader wijst.